

VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ

Industrie en overheid samen voor een beter milieu

Industrie & Milieu
Antwerpen, 25 maart 2010

Industrie en overheid samen voor een beter milieu

- rol overheid, specifiek EIL (VMM)
- rol industrie i.k.v. onderbouwing EIL
- participatie industrie en EIL in beleid

Emissie Inventaris Lucht

- emissies verschillende stoffen
- (aandeel) bronnen per emissie
- emissies per milieuthema
- internationale rapporteringen
- internationale ontwikkelingen

Luchtverontreinigende stoffen en BKG

- SO_2 , $\text{NO}_x(\text{NO}_2)$, NH_3
- CO, PAK, dioxines
- F-verbindingen (F-), Cl-verbindingen (Cl-)
- H_2S , Cl_2 , HCN
- CO_2 , CH_4 , N_2O
- NMVOS
- O_3 -afbrekende stoffen
- F-gassen
- TSP, PM10, PM2.5
- zware metalen

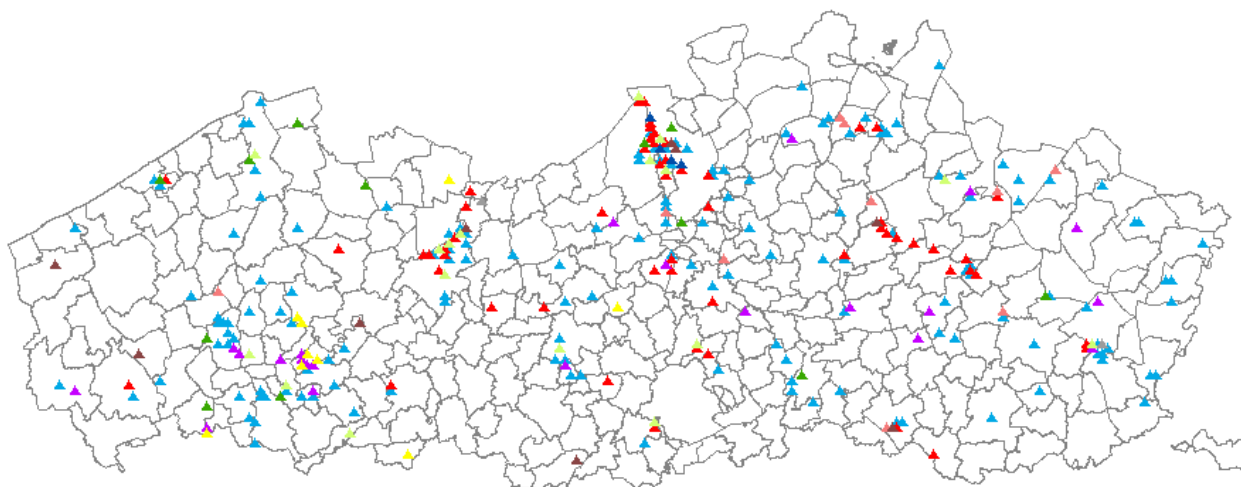
- industrie
- gebouwenverwarming
- verkeer
- land- en tuinbouw
- natuur
- andere

- individueel: IMJV
- collectief: Energiebalans Vlaanderen
andere informatie

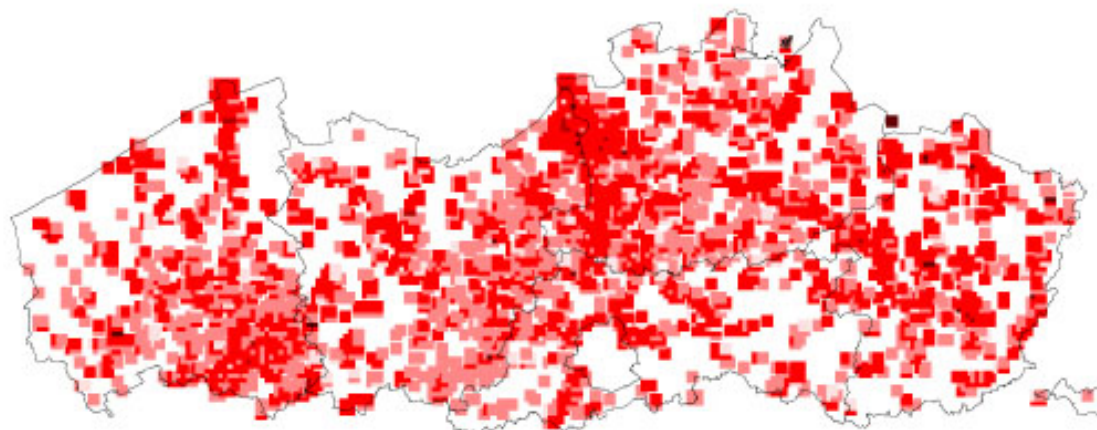
- hinderlijke bedrijven klasse 1 en 2
- totale emissies/jaar > drempelwaarden
- geleide, niet-geleide en abnormale emissies
- productieprocessen, productie en distributie van energie, opslag en overslag, fakkels en waterzuivering

Ligging van de individueel geregistreerde bedrijven met sectorindeling in Vlaanderen (2008)

- ▲ Ijzer-en staalindustrie
- ▲ Elektriciteitscentrales
- ▲ Vuilverwerking
- ▲ Voeding
- ▲ Textielverwerking
- ▲ Houtindustrie en vervaardigen van meubels
- ▲ Non-ferro industrie
- ▲ Raffinaderijen
- ▲ Chemie
- ▲ Andere

Zn-emissie (kg/jaar/km²) door de collectief geregistreerde bedrijven in vlaanderen (2008)

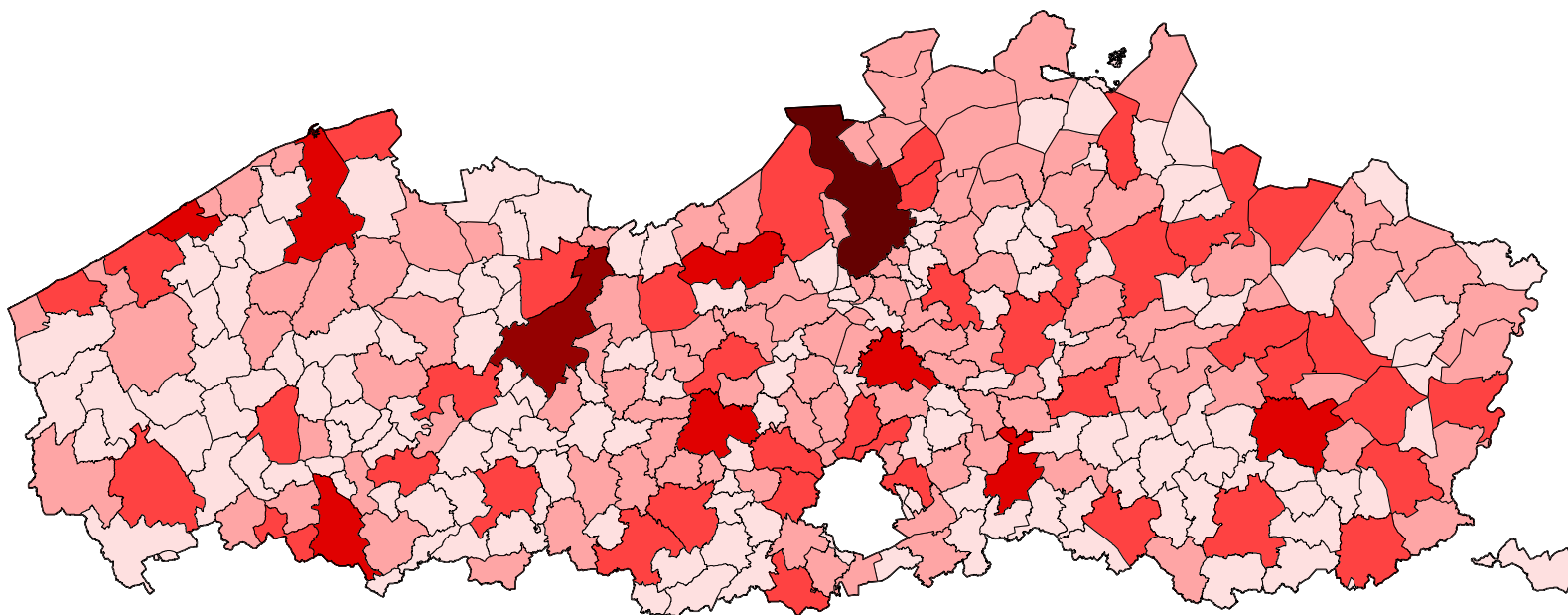
Zn-emissie (kg/jaar/km²)

- 0 - 0.005
- 0.005 - 0.1
- 0.1 - 3
- 3 - 10
- 10 - 400

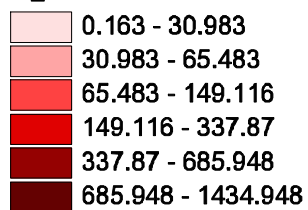
Gebouwenverwarming

- Energiebalans Vlaanderen
- subsectoren: huishoudens
  - hotels en restaurants
  - gezondheidszorg
  - onderwijs
  - kantoren en administraties
  - handel
  - andere diensten
  - WKK

CO₂-emissie (kton/jaar/gemeente) door de gebouwenverwarming in Vlaanderen (2007)

CO₂-emissie (kton/jaar/gemeente)

- wegverkeer (incl. tankstations)
- vliegtuigverkeer
- spoorverkeer
- scheepvaart

- MIMOSA: mobiliteitsgegevens per wegsegment
- emissies per voertuigtype
- emissies per brandstoftype
- emissies per wegtype

- binnenlandse vluchten: burger
militair
- internationale vluchten
- LTO-bewegingen, cruise en overvluchten
- Energiebalans Vlaanderen

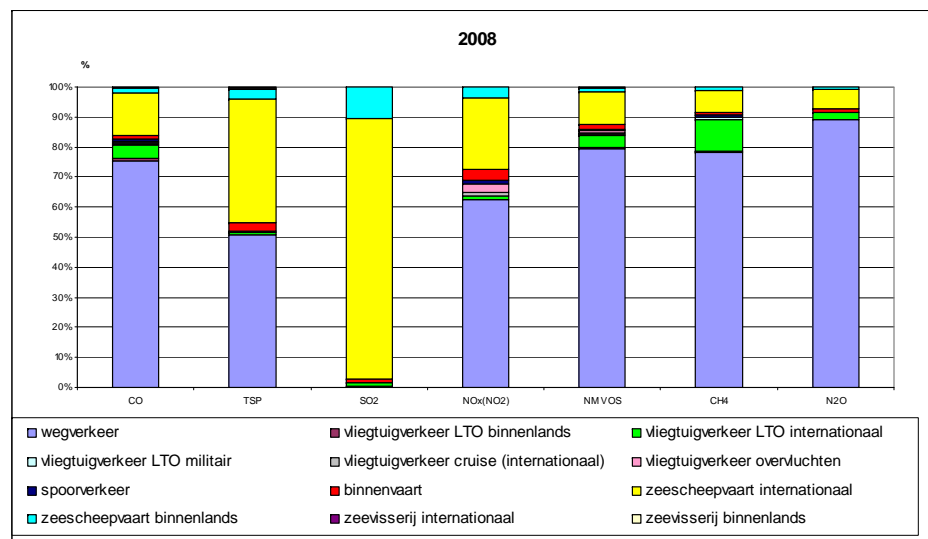
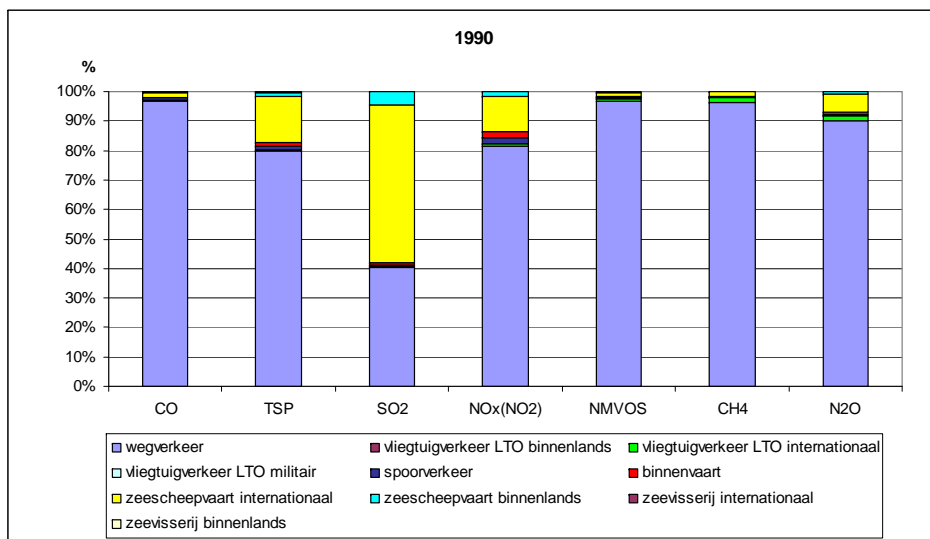

- EMMOSS: bruto tonkilometer
- emissies dieseltreinen: personenvervoer
goederenvervoer
- emissies door rangling
- Energiebalans Vlaanderen

- EMMOSS: scheepsbewegingen, trafiekgegevens per haven, tonkilometer
- binnenvaart
- zeevisserij (nationaal+internationaal)
- zeescheepvaart binnenland
- zeescheepvaart internationaal
- Energiebalans Vlaanderen

Aandeel (%) van het wegverkeer, het vliegtuigverkeer, het spoorverkeer en de scheepvaart in de totale CO-, TSP-, SO₂-, NO_x(NO₂)-, NMVOS-, CH₄-, en N₂O-emissies door het verkeer in Vlaanderen (1990, 2008)

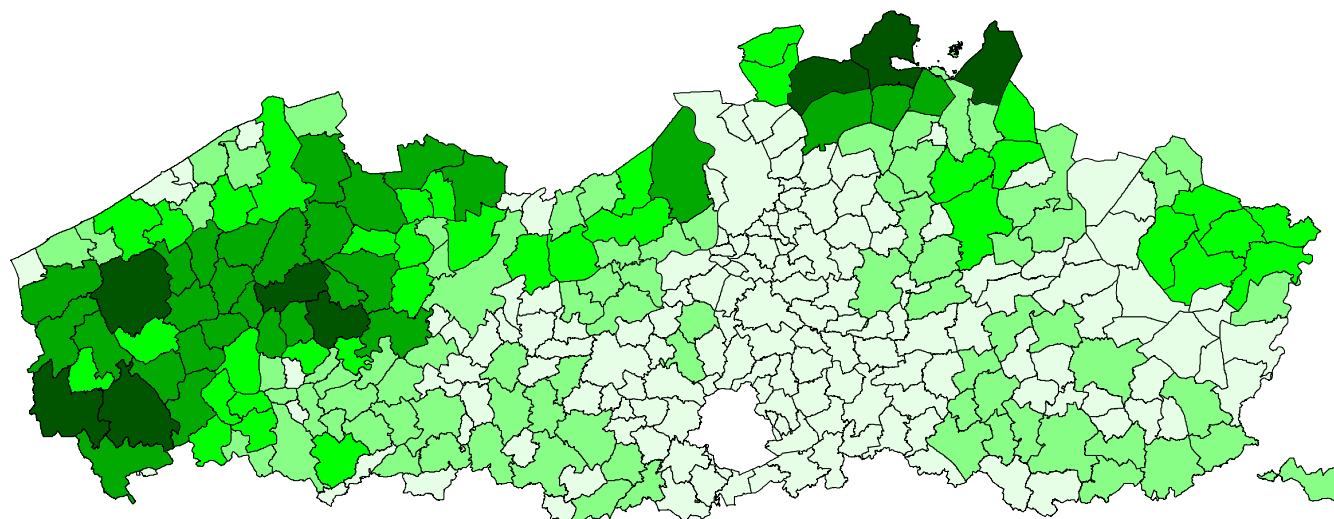

- veeteelt: NH_3
 CH_4
 N_2O
- kunstmest: NH_3
- natuur en landbouwgrond: CH_4
 N_2O
- terrestrische ecosystemen: CO_2
- brandstofverbruik

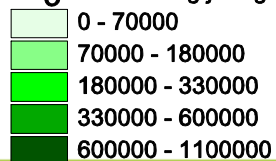
NH₃ veeteelt

- 1990-1999: Land- en tuinbouwtelling (NIS) - niveau gemeente
Vanaf 2000: Mestbank (VLM) - niveau stal
- 1990-1999: forfaitaire N-excretiecoëfficiënten
Vanaf 2000: bruto N-productie uit Mestbankaangifte
- % NH₃-emissie:
  - stal/interne opslag
  - externe opslag
  - weide
  - toediening op land
  - Mestverwerking (op termijn)

NH₃-emissies in kg/jaar/gemeente

NH₃-emissie in kg/jaar/gemeente (2008)

NH₃ kunstmest

- kunstmestgebruik per landbouwstreek (ILVO)
- aandeel kunstmesttypes (IFA)
- emissiecoëfficiënt per type kunstmest

CH₄ veeteelt

- 1990-1999: Land- en tuinbouwtelling (NIS) - niveau gemeente
Vanaf 2000: Mestbank (VLM) - niveau stal
- Factoren: emissiecoëfficiënt, mestproductie, melkproductie e.a.
- vertering / mestopslag

- Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer
- Land- en tuinbouwtelling (NIS)
- emissiecoëfficiënten / opnamefactoren
- emissie: zoetwateroppervlaktes
vochtige bodem
- sink: bosbodem, akkerland, grasland

N₂O veeteelt landbouwgrond

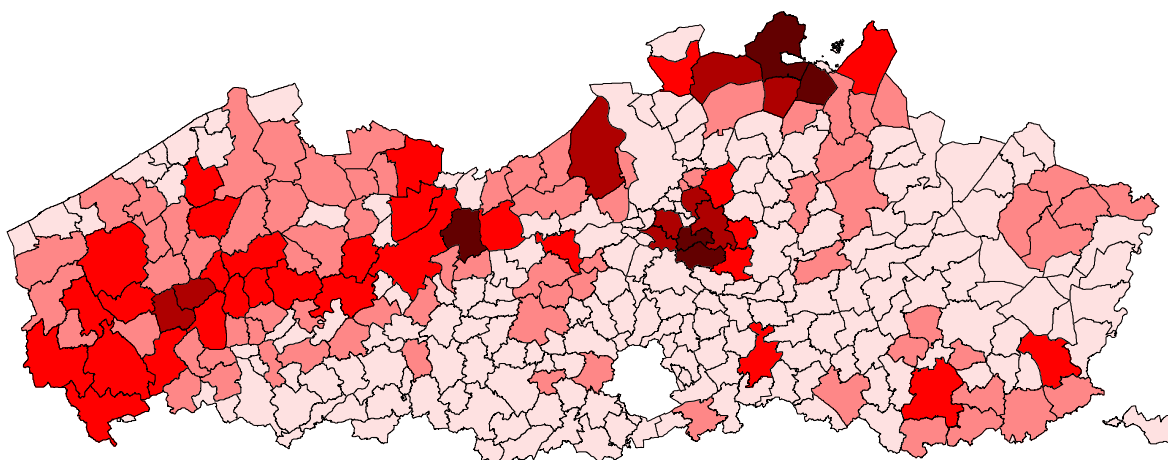
- Land- en tuinbouwtelling (NIS)
- emissiecoëfficiënten
- % N₂O-emissie: dieren
direct
indirect

- Vlaamse bosinventaris (LNE)
- Land- en tuinbouwtelling (NIS)
- emissiecoëfficiënten / opnamefactoren
- emissie: boskap
akkerland
grasland
- sink: bossen
bosbodem

- Energiebalans Vlaanderen
- subsectoren: akkerbouw
  - blijvende teelten
  - graasdierhouderij
  - intensieve veehouderij
  - vollegrondstuinbouw
  - glastuinbouw
  - WKK

CO₂-emissie (kton/jaar/gemeente) door het brandstofverbruik in de land-en tuinbouw in Vlaanderen (2007)

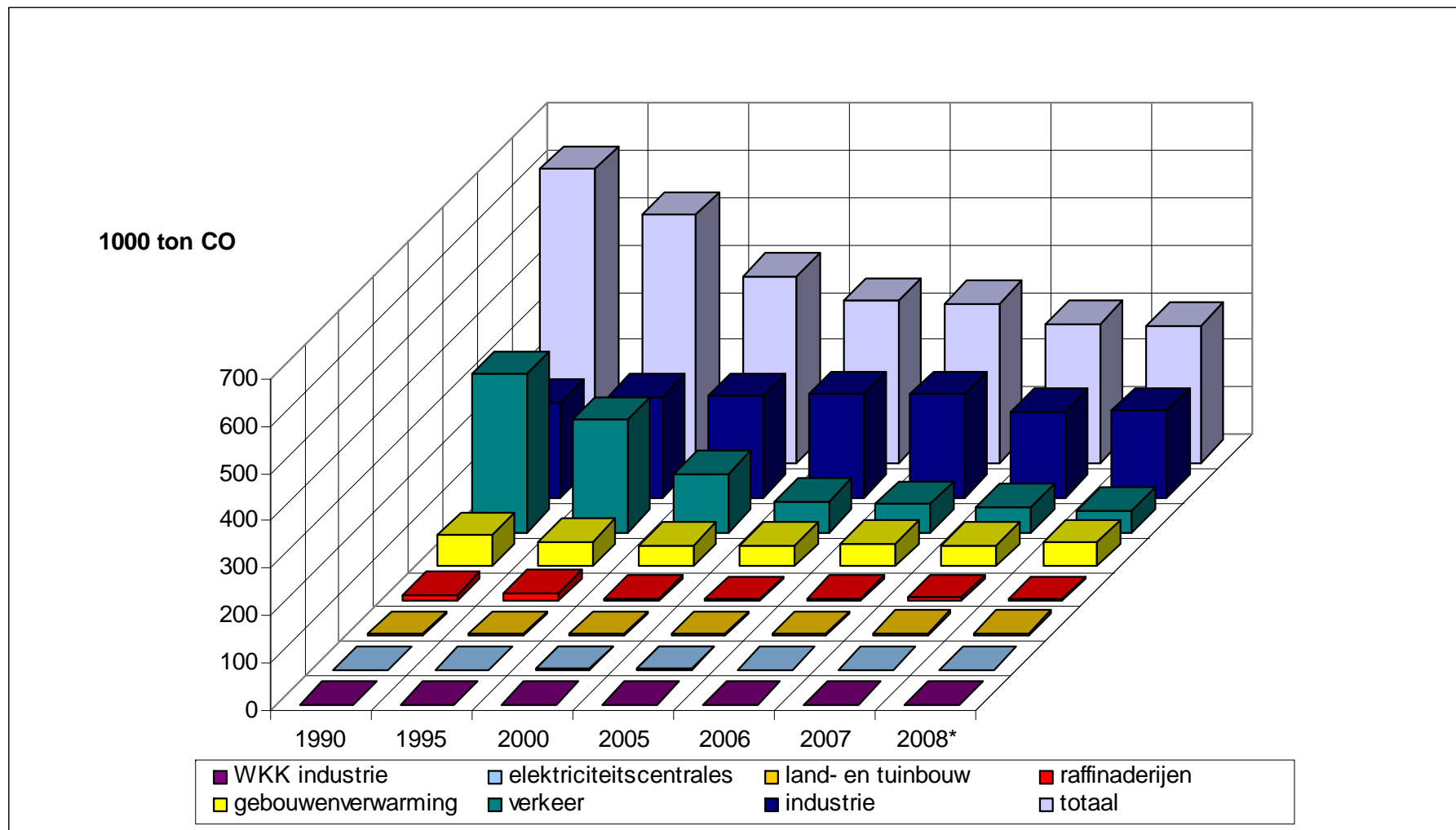
- info IMJV's
- Energiebalans Vlaanderen
- statistische gegevens
- enquêtes federaties
- ...

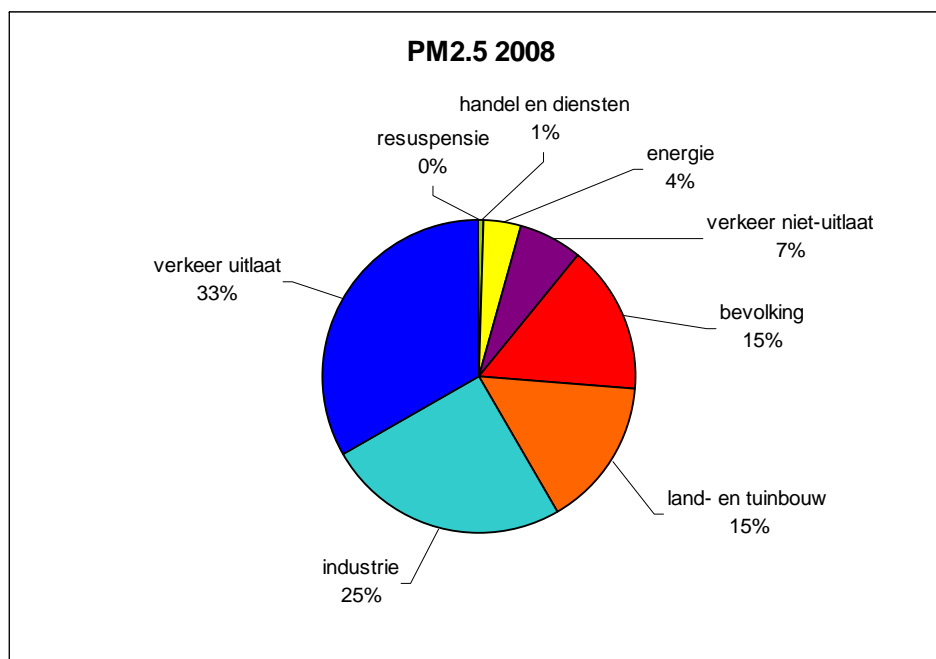
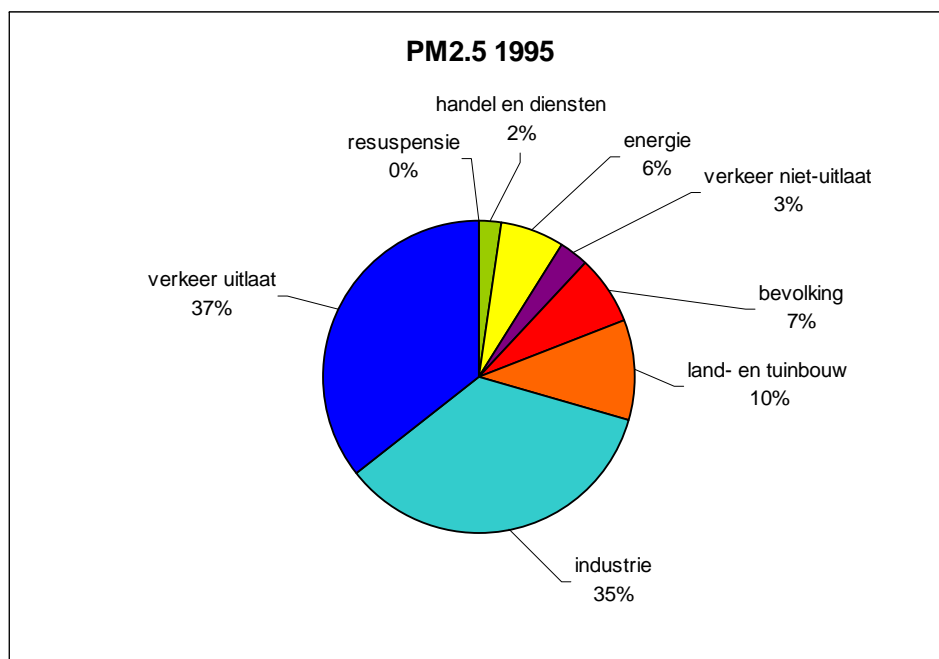
- verspreiding producten onvolledige verbranding
- verspreiding van zwevend stof
- verzuring
- verontreiniging door fotochemische stoffen
- verdunning van de ozonlaag
- verandering van het klimaat door het broeikaseffect

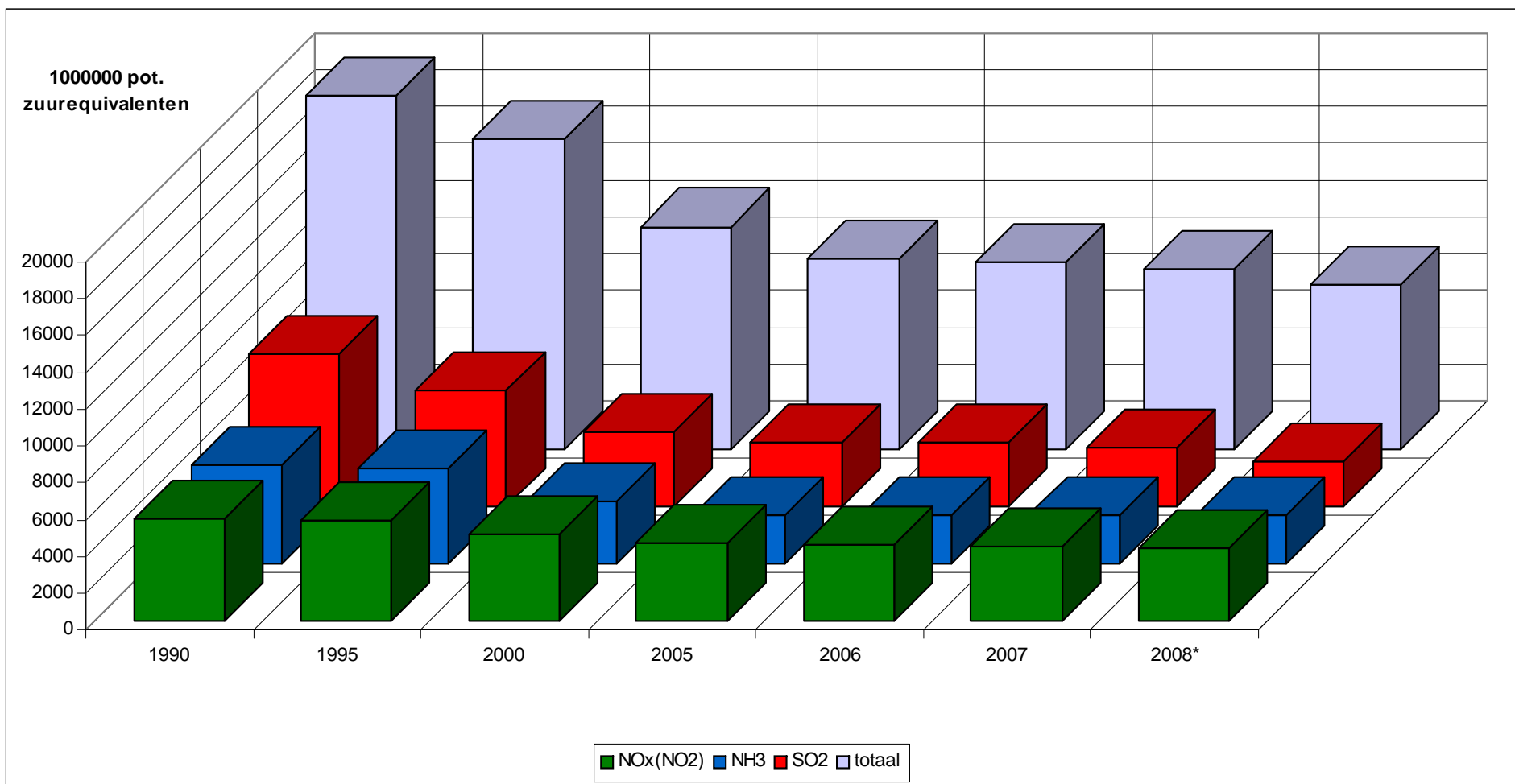
Evolutie van de CO-emissie (kton) door de verschillende sectoren in Vlaanderen

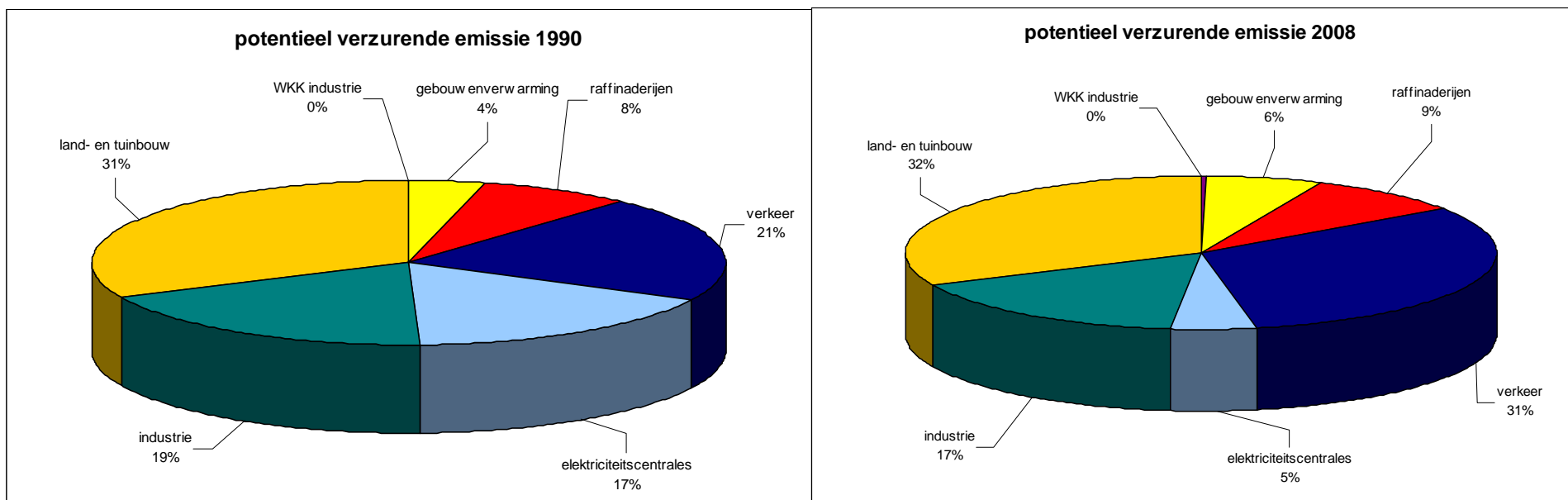
Aandeel (%) van de verschillende sectoren in de PM2.5-emissie in Vlaanderen (1995,2008)

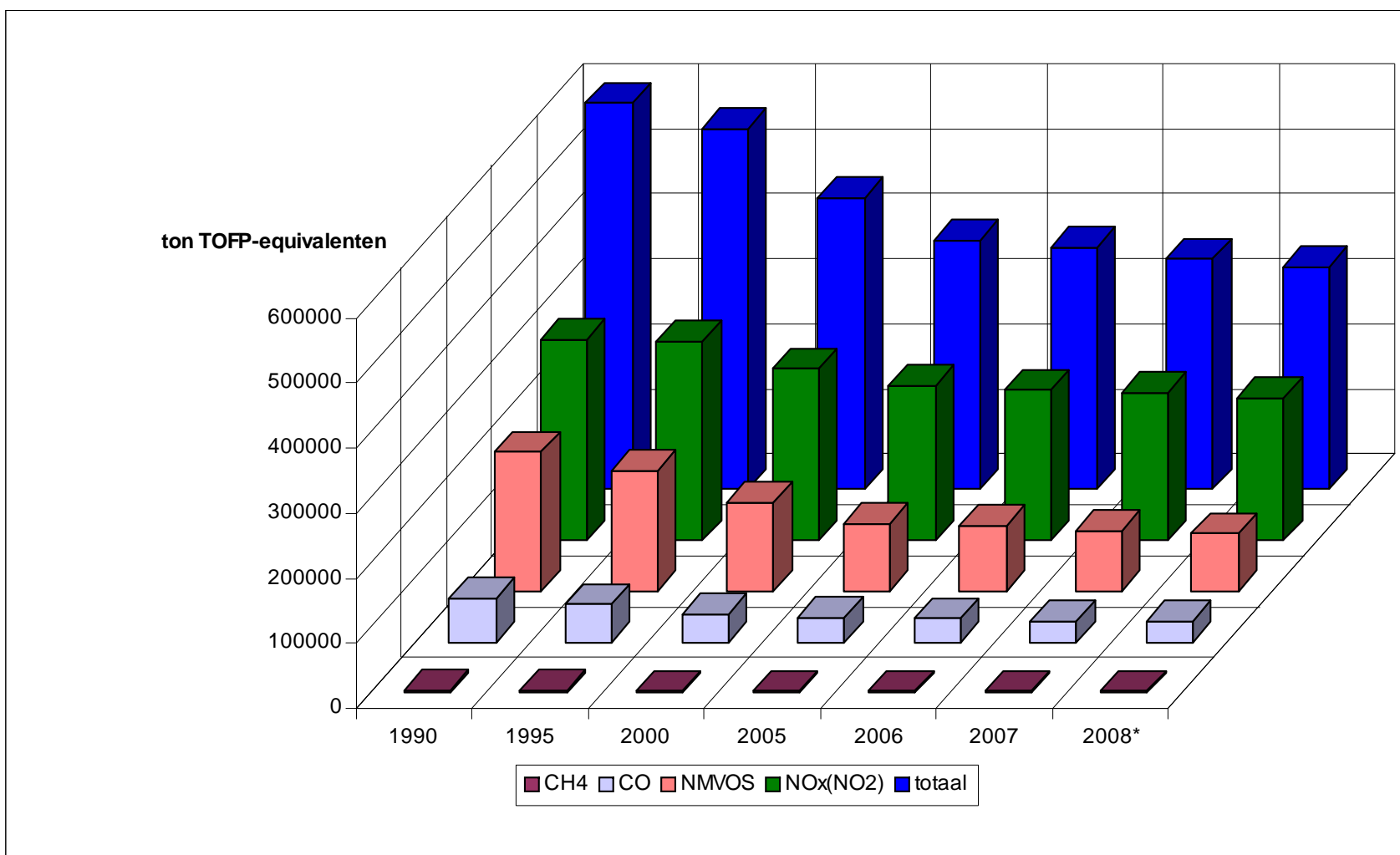
Evolutie van het aandeel van NO_x (NO_2), NH_3 en SO_2 in de totale potentieel verzurende emissie (10^6 pot. zuurequivalenten) in Vlaanderen

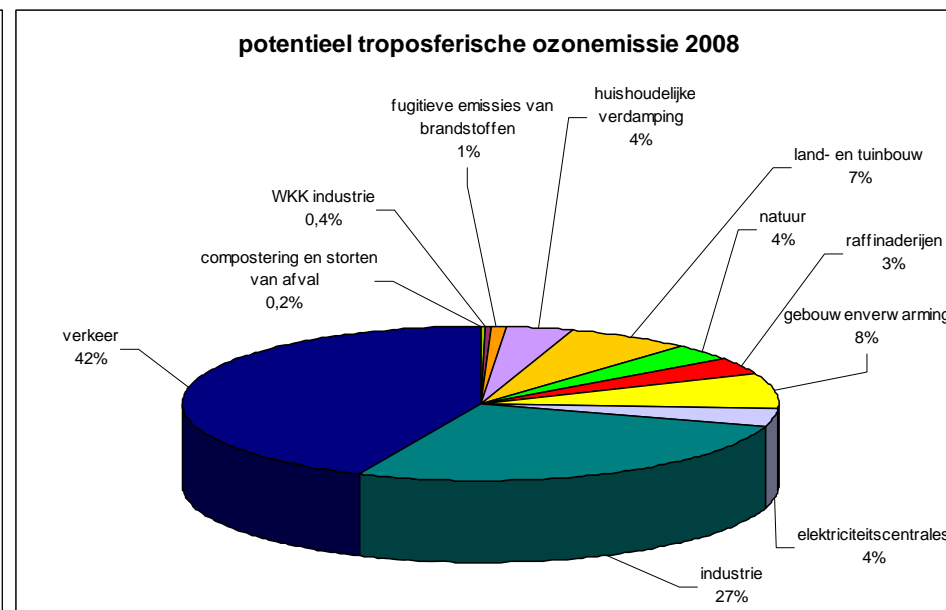
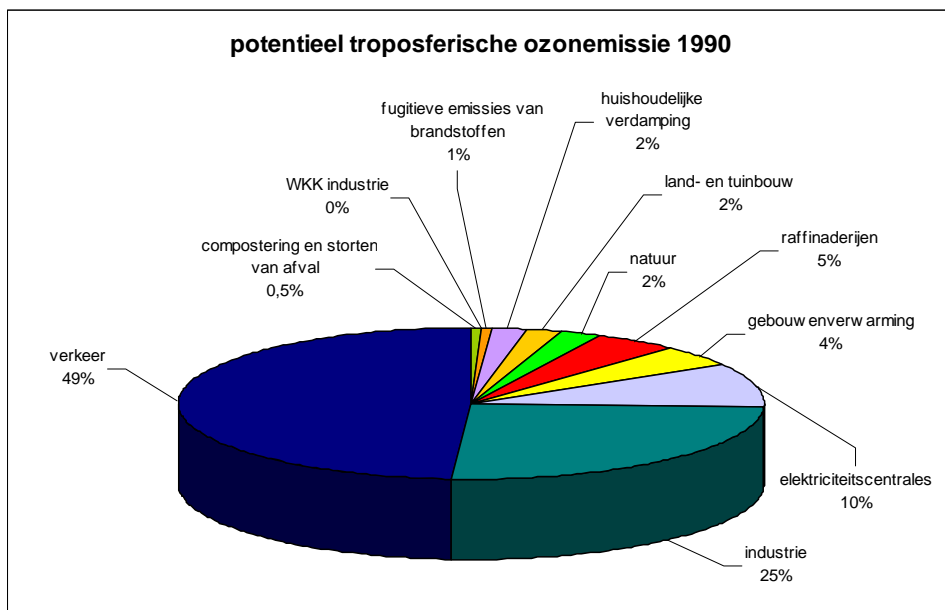
Aandeel (%) van de verschillende sectoren in de totale potentieel verzurende emissie in Vlaanderen (1990, 2008)

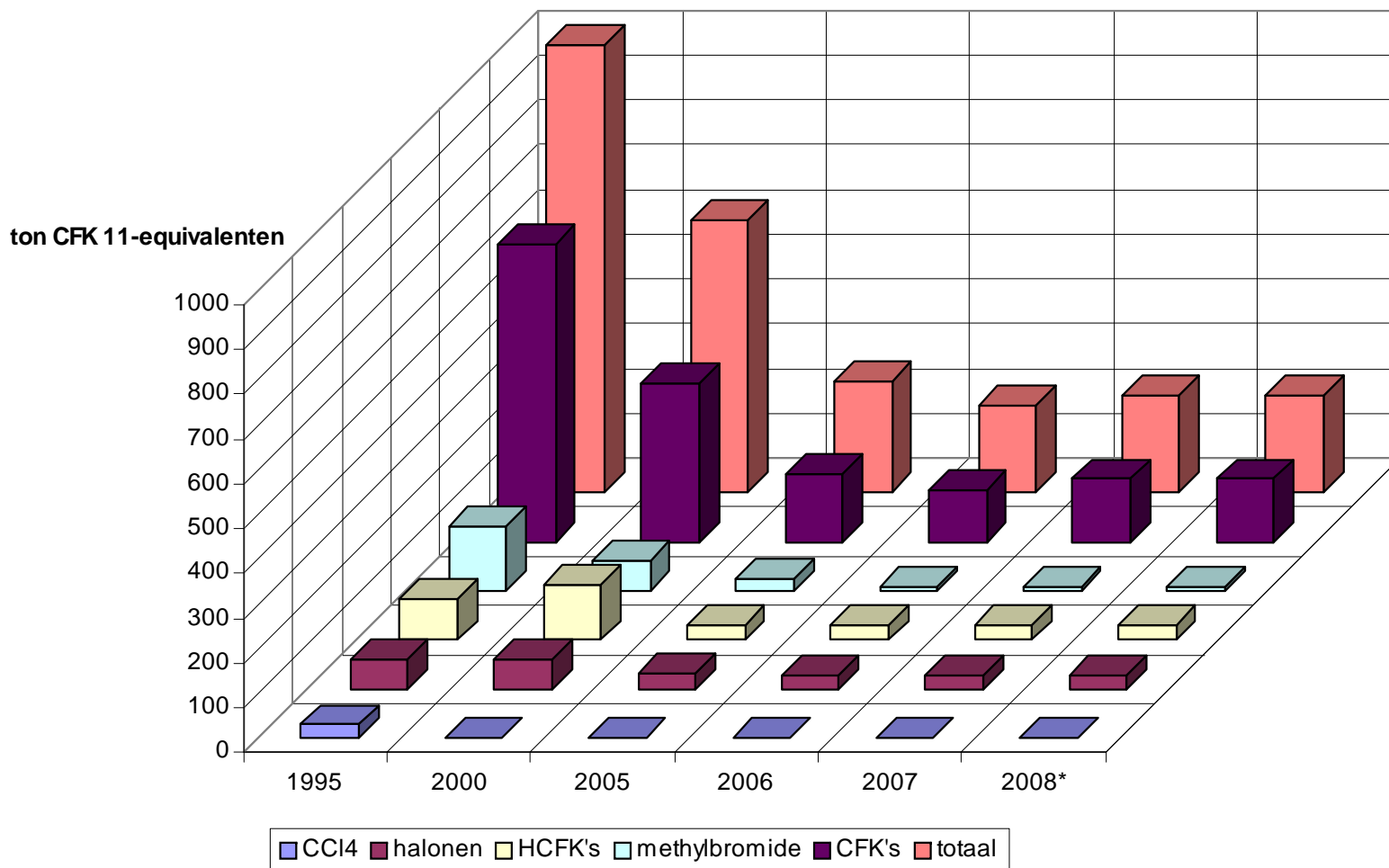
Evolutie van het aandeel van CH₄, CO, NMVOS en NO_x(NO₂) in de totale potentieel troposferische ozonemissie (ton TOFP-equivalenten) in Vlaanderen

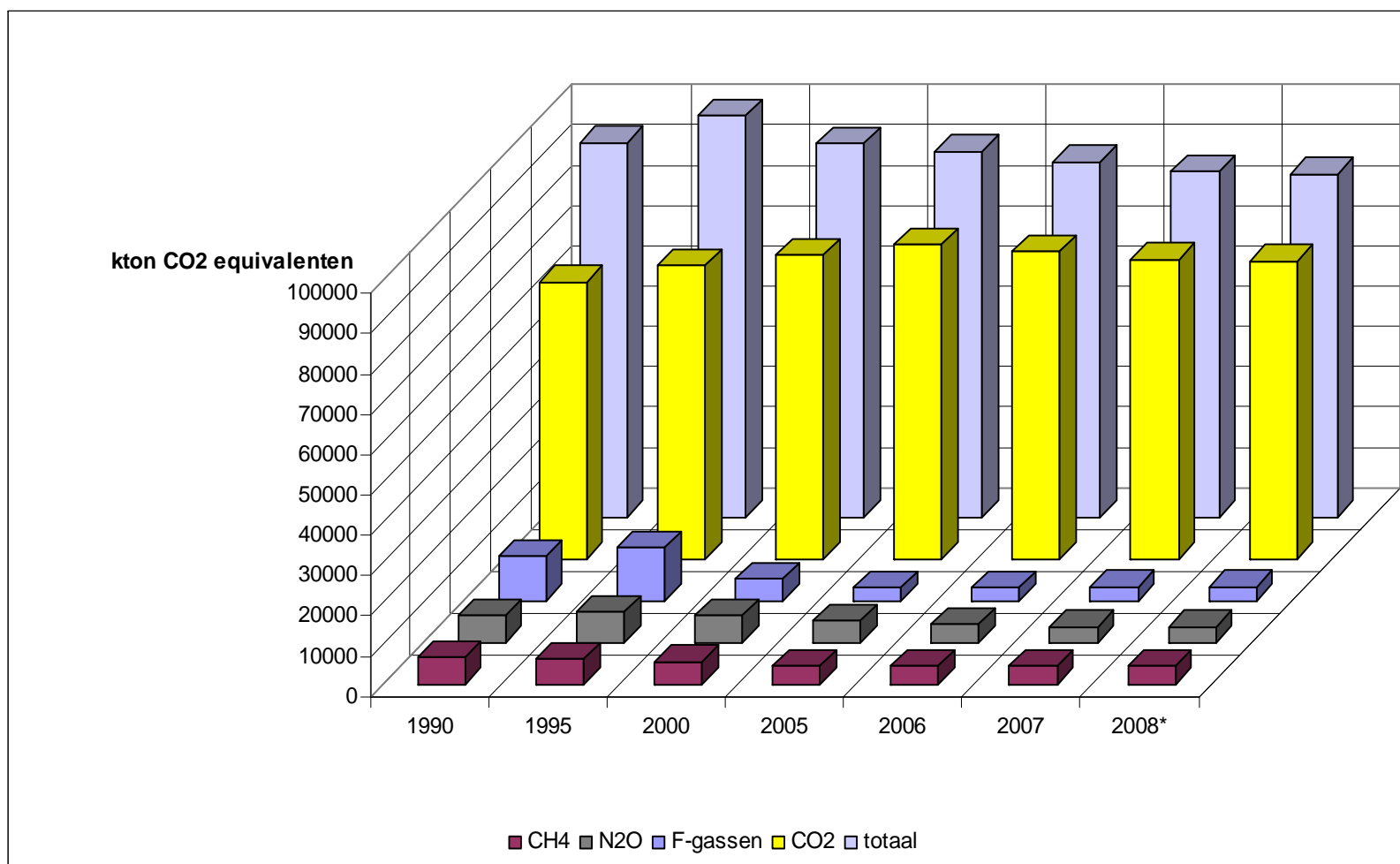
Aandeel (%) van de verschillende sectoren in de totale potentieel troposferische ozonemissie in Vlaanderen (1990, 2008)

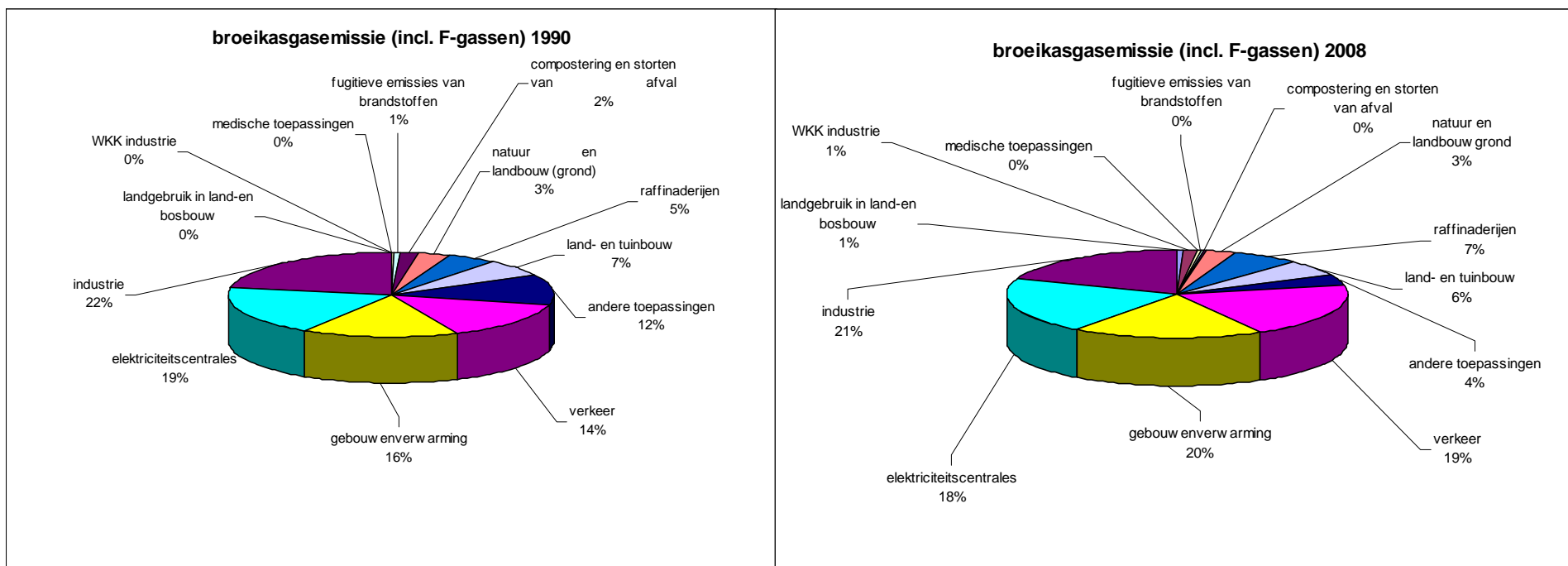
Evolutie van het aandeel van CCl₄, halonen, HCFK's, methylbromide en CFK's in de totale ozonafbrekende emissie (ton CFK11-equivalenten) in Vlaanderen

Evolutie van het aandeel van CH₄, N₂O, F-gassen en CO₂ in de totale broeikasgasemissie (kton CO₂-equivalenten) in Vlaanderen

Aandeel (%) van de verschillende sectoren in de totale broeikasgasemissie (incl. F-gassen) in Vlaanderen (1990, 2008)

Overzicht lozingen in de lucht 1990 - 2008

thema	trend %	luchtverontreinigende stoffen, BKG		relatief aandeel sectoren (≥5%)	
			%	dalen	stijgen
POV		CO	-53	verkeer	industrie gebouwenverwarming
		PAK	-32	industrie	bevolking verkeer
		dioxines	-91	industrie handel en diensten	bevolking
zwevend stof 1995		PM2.5	-51	industrie verkeer (uitlaat)	verkeer (niet-uitlaat) bevolking land- en tuinbouw
verzuring	-53	SO ₂	-70	elektriciteitscentrales	verkeer
		NO _x (NO ₂)	-29	industrie	gebouwenverwarming
		NH ₃	-52		
fotochemie	-42	NMVOS	-58	verkeer	industrie
		NO _x (NO ₂)	-29	elektriciteitscentrales	gebouwenverwarming
		CO	-53	raffinaderijen	
		CH ₄	-33		
verduunning van de ozonlaag 1995	-78	CFK's	-79	koelmiddel	
		HCFK's	-62	blaasmiddel	
		MeBr	-93	solvent	
		halonen	-55	ontsmettingsmiddel drijfgas	
				brandbestrijdingsmiddel andere toepassingen	
broeikaseneffect (> Kyoto)	-8	CO ₂	+7	andere toepassingen	verkeer
		CH ₄	-33	elektriciteitscentrales	raffinaderijen
		N ₂ O	-45	land- en tuinbouw	gebouwenverwarming
		F-gassen (1995)	-75	industrie	

Internationale rapporteringen

- stand van zaken leefmilieu:
  - verdragen: LRTAP, Klimaat
  - protocols: Göteborg, Kyoto, PRTR
  - richtlijnen: LCP, NEC
  - beschikking: CO₂
  - verordening: E PRTR
- link met economische activiteit:
  - OESO / Eurostat

- recht op informatie: Aarhus
OESO – PRTR
- herziening internationale wetgeving
- ...

Emissie Inventaris Lucht

Marie-Rose Van den Hende

www.vmm.be

m.vandenhende@vmm.be

053 726652